บทที่ 5

สรุป ปัญหา และข้อเสนอแนะ

สรุป

มันฝรั่งเป็นพืชประเภทหัวชนิดหนึ่งที่ให้คุณค่าทางอาหารสูง ในประเทศไทยสามารถปลูกได้ในหลายภาคโดยเฉพาะภาคเหนือ ในปัจจุบันนอกจากจะปลูกเพื่อใช้บริโภคสดแล้ว มันฝรั่งยังเข้ามามีบทบาทต่อการบริโภคในรูปของอาหารแบบฟาสท์ฟูด และประเภทของขบเคี้ยวเป็นอาหารว่าง โดยโรงงานอุตสาหกรรมนำมาแปรรูปเป็นลักษณะต่าง ๆ กัน ซึ่งเป็นที่คาดหมายว่ามันฝรั่งจะเป็นพืชที่มีความสำคัญสำหรับประเทศไทยในแง่ของอุตสาหกรรมการเกษตรเพื่อการแปรรูปจำหน่ายภายในประเทศและส่งออกต่างประเทศ อันจะนำรายได้เข้าประเทศเป็นจำนวนมาก การศึกษาถึงต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกมันฝรั่งในภาคเหนือของประเทศไทย ซึ่งเป็นการศึกษาเฉพาะการปลูกมันฝรั่งบนพื้นราบของกสิกรในจังหวัดเชียงใหม่ ก็เพื่อที่จะทราบถึงต้นทุนการปลูกและผลตอบแทนที่กสิกรได้รับจากการลงทุนทำการปลูกมันฝรั่งบนพื้นราบ เพื่อเป็นแนวทางลดต้นทุนการปลูกให้ต่ำลง ซึ่งจะมีผลให้ผลตอบแทนจากการลงทุนสูงขึ้น ในการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกมันฝรั่งในภาคเหนือของประเทศไทย ได้แบ่งพันธุ์มันฝรั่งที่ใช้เพาะปลูกออกเป็น 3 พันธุ์ คือ พันธุ์สปุนต้า เป็นพันธุ์มันฝรั่งที่กสิกรในจังหวัดเชียงใหม่ปลูกกันโดยทั่วไป พันธุ์เค็นนีเบค เป็นพันธุ์มันฝรั่งที่บริษัทแปรรูปนำเข้ามาส่งเสริมให้กสิกรในอำเภอฝางปลูก และพันธุ์รัสเซท เบอร์แบงค์ เป็นพันธุ์มันฝรั่งที่โครงการหลวงนำเข้ามาส่งเสริมให้กสิกรในอำเภอสันทรายปลูก ผลการวิเคราะห์ต้นทุนการปลูกและผลตอบแทนที่กสิกรได้รับจากการลงทุนทำการปลูกมันฝรั่งบนพื้นราบปรากฏว่า

1. <u>พันธุ์สปุนต้า</u> ซึ่งเป็นพันธุ์มันฝรั่งที่กสิกรในจังหวัดเชียงใหม่ปลูกกันโดยทั่วไป มีต้นทุนการปลูกเฉลี่ยไร่ละ 7,159.94 บาท ต้นทุนการปลูกเฉลี่ยต่อกิโลกรัมเท่ากับ 2.49 บาท รายได้เฉลี่ยไร่ละ 9,447.74 บาท ต้นทุนเฉลี่ยไร่ละ 7,285.17 บาท กำไรสุทธิเฉลี่ยไร่ละ 2,162.57 บาท อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนร้อยละ 29.68 เงินสดเข้าสุทธิ (ไม่คำนึงถึงดอกเบี้ยเงินกู้) เท่ากับ 11,013.38 บาท เงินสดเข้าสุทธิ (คำนึงถึงดอกเบี้ยเงินกู้) เท่ากับ 10,762.92 บาท รายจ่ายลงทุนเท่ากับ 7,807.10 บาท ดัชนีการทำกำไรได้เมื่อไม่คำนึงถึง

ดอกเบี้ยเงินกู้เท่ากับ 1.41 และเมื่อคำนึงถึงดอกเบี้ยเงินกู้ ดัชนีการทำกำไรได้จะเท่ากับ 1.38

2. พันธุ์เค็นนีเบค ซึ่งเป็นพันธุ์มันฝรั่งที่บริษัทแปรรูปนำเข้ามาส่งเสริมให้กสิกรในอำเภอฝางปลูก มีต้นทุนการปลูกเฉลี่ยไร่ละ 6,139.18 บาท ต้นทุนการปลูกเฉลี่ยต่อกิโลกรัมเท่ากับ 2.40 บาท รายได้เฉลี่ยไร่ละ 9,734.18 บาท ต้นทุนเฉลี่ยไร่ละ 6,395.16 บาท กำไรสุทธิเฉลี่ยไร่ละ 3,339.02 บาท อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนร้อยละ 52.21 เงินสดเข้าสุทธิ (ไม่คำนึงถึงดอกเบี้ยเงินกู้และคำนึงถึงดอกเบี้ยเงินกู้) เท่ากับ 11,344.16 บาท รายจ่ายลงทุนเท่ากับ 6,067.48 บาท และดัชนีการทำกำไรได้ทั้งกรณีไม่คำนึงถึงดอกเบี้ยเงินกู้และคำนึงถึงดอกเบี้ยเงินกู้จะเท่ากับ 1.87

3. พันธุ์รัสเซท เบอร์แบงค์ ซึ่งเป็นพันธุ์มันฝรั่งที่โครงการหลวงนำเข้ามาส่งเสริมให้กสิกรในอำเภอสันทรายปลูก มีต้นทุนการปลูกเฉลี่ยไร่ละ 8,142.97 บาท ต้นทุนการปลูกเฉลี่ยต่อกิโลกรัมเท่ากับ 3.59 บาท รายได้เฉลี่ยไร่ละ 9,536.80 บาท ต้นทุนเฉลี่ยไร่ละ 8,326.76 บาท กำไรสุทธิเฉลี่ยไร่ละ 1,210.04 บาท อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนร้อยละ 14.53 เงินสดเข้าสุทธิ (ไม่คำนึงถึงดอกเบี้ยเงินกู้) เท่ากับ 9,904.64 บาท เงินสดเข้าสุทธิ (คำนึงถึงดอกเบี้ยเงินกู้) เท่ากับ 9,537.06 บาท รายจ่ายลงทุนเท่ากับ 8,528.58 บาท ดัชนีการทำกำไรได้เมื่อไม่คำนึงถึงดอกเบี้ยเงินกู้เท่ากับ 1.16 และเมื่อคำนึงถึงดอกเบี้ยเงินกู้ ดัชนีการทำกำไรได้จะเท่ากับ 1.12

จากการเปรียบเทียบต้นทุนการปลูกมันฝรั่งบนพื้นราบเฉลี่ยต่อไร่ของแต่ละพันธุ์ จะเห็นได้ว่า ต้นทุนการปลูกเฉลี่ยต่อไร่จะแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของต้นทุนที่เป็นค่าหัวพันธุ์ ต้นทุนการปลูกเฉลี่ยต่อกิโลกรัมก็มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากปริมาณผลผลิตที่ได้เฉลี่ยต่อไร่ของการปลูกมันฝรั่งบนพื้นราบในแต่ละพันธุ์ไม่เท่ากัน เมื่อพิจารณาถึงผลตอบแทนจากการลงทุนของการปลูกมันฝรั่งบนพื้นราบทั้ง 3 พันธุ์ ปรากฏว่าผลตอบแทนที่ได้รับเป็นที่น่าพอใจและกสิกรน่าจะทำการเพาะปลูกมันฝรั่งบนพื้นราบต่อไป โดยพันธุ์ที่ให้ผลตอบแทนอยู่ในลำดับสูงสุดไม่ว่าจะพิจารณาในด้านอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน หรือดัชนีการทำกำไรได้ คือ พันธุ์เค็นนีเบค

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกมันฝรั่งในภาคเหนือของประเทศไทย พอที่จะประมวลปัญหาของการปลูกมันฝรั่งบนพื้นราบพร้อมทั้งข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

1. ปัญหาทางด้านการปลูก

1.1 คุณภาพของดิน การปลูกมันฝรั่งติดต่อกันหลาย ๆ ปี ในเนื้อที่เพาะปลูกแห่งเดิม จะทำให้มีโรคสะสมอยู่ในดิน และนำไปสู่การระบาดของโรค ซึ่งจะมีผลทำให้ปริมาณผลผลิตมันฝรั่งลดต่ำลงในฤดูกาลเพาะปลูกต่อ ๆ ไป

ข้อเสนอแนะ

กสิกรควรปลูกพืชชนิดอื่นหมุนเวียนกับการปลูกมันฝรั่ง เพื่อหลีกเลี่ยงโรคที่จะสะสมอยู่ในดิน และช่วยลดการระบาดของโรคไม่ให้ระบาดติดต่อกัน พืชหมุนเวียนที่กสิกรควรจะปลูกควรเป็นพืชที่ช่วยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ดิน และถ้าเป็นไปได้ควรเป็นพืชที่อยู่ในความต้องการของตลาด รวมทั้งให้ผลตอบแทนต่อการลงทุนอยู่ในระดับดี ในด้านรัฐบาลโดยหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรให้คำแนะนำแก่กสิกรถึงชนิดของพืชหมุนเวียนและวิธีการปลูก ที่จะทำให้กสิกรได้รับผลประโยชน์จากการปลูกมากขึ้น นอกจากนี้การใช้ปุ๋ยวิทยาศาสตร์แต่เพียงอย่างเดียวมีส่วนทำให้ดินเสีย กสิกรควรมีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ผสมด้วยในการเพาะปลูกพืชแต่ละครั้ง จะเป็นการช่วยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ดิน

1.2 โรคและแมลงศัตรูมันฝรั่ง กสิกรผู้ปลูกมันฝรั่งมักประสบปัญหาเกี่ยวกับโรคและแมลงศัตรูต่าง ๆ ดังนั้นกสิกรจึงต้องทำการพ่นยาเพื่อป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู แต่กสิกรผู้ปลูกส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ในเรื่องโรคและแมลงศัตรูต่าง ๆ ตลอดจนยาและวิธีการใช้ยาที่ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ

กสิกรผู้ปลูกจะต้องศึกษาวิธีการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู ตลอดจนยาและวิธีการใช้ยาที่ถูกต้องจากแหล่งที่ซื้อยาโดยตรง หรือจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์คอยให้คำแนะนำ นอกจากนี้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ควรหาทางเผยแพร่ความรู้ทางด้านวิชาการเกี่ยวกับมันฝรั่ง เช่น ด้านการปลูก ด้าน

โรคและแมลงศัตรู เป็นต้น โดยอาจทำเป็นรูปเอกสาร หนังสือ แจกให้กสิกร หรือให้เจ้าหน้าที่ที่ทำงานด้านส่งเสริมการเกษตรออกไปฝึกอบรมให้แก่กสิกรเป็นครั้งคราว เพื่อเป็นการช่วยเหลือกสิกรอีกทางหนึ่งด้วย

2. ปัญหาทางด้านต้นทุนการปลูก

2.1 ขั้นตอนการนำเข้าหัวพันธุ์ เนื่องจากปัจจุบันการนำเข้าหัวพันธุ์มันฝรั่งมีขั้นตอนมากโดยเฉพาะทางด้านหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง คือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ และกรมศุลกากร หัวพันธุ์ที่นำเข้ามาในบางครั้งจึงล่าช้า ทำให้การปลูกมันฝรั่งบนพื้นราบต้องเลื่อนออกไป ไม่สามารถปลูกได้ในช่วงฤดูกาลที่เหมาะสม ซึ่งมีผลทำให้ผลผลิตมันฝรั่งที่ได้ต่อไร่ไม่สูงเท่าที่ควร ในขณะที่ต้นทุนการปลูกไม่ลดต่ำลง จึงเป็นเหตุให้กสิกรได้รับผลตอบแทนไม่สูงเท่าที่ควรด้วย

ข้อเสนอแนะ

รัฐบาลควรพิจารณาลดขั้นตอนทางด้านหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเฉพาะการนำเข้าผลผลิตทางการเกษตรที่จะนำมาใช้เป็นหัวพันธุ์ในการปลูก ทั้งนี้เพื่อให้กสิกรสามารถปลูกได้ทันภายในช่วงฤดูกาลที่เหมาะสม ซึ่งจะทำให้ได้ผลผลิตสูง อันมีผลให้ผลตอบแทนของกสิกรสูงขึ้นด้วย

2.2 ต้นทุนประเภทค่าหัวพันธุ์ จากต้นทุนการปลูกมันฝรั่งบนพื้นราบทั้ง 3 พันธุ์ คือ พันธุ์สปุนต้าเฉลี่ยไร่ละ 7,159.94 บาท ในจำนวนนี้เป็นค่าหัวพันธุ์เฉลี่ยไร่ละ 1,813.28 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.32 พันธุ์เค็นนีเบคเฉลี่ยไร่ละ 6,139.18 บาท ในจำนวนนี้เป็นค่าหัวพันธุ์เฉลี่ยไร่ละ 1,100.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.92 และพันธุ์รัสเซท เบอร์แบงค์เฉลี่ยไร่ละ 8,142.97 บาท ในจำนวนนี้เป็นค่าหัวพันธุ์เฉลี่ยไร่ละ 2,070.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.42 ซึ่งจะพบว่าต้นทุนประเภทค่าหัวพันธุ์ของทั้ง 3 พันธุ์ เป็นจำนวนเงินที่สูง ทั้งนี้เนื่องจากการปลูกมันฝรั่งบนพื้นราบในแต่ละปี กสิกรต้องใช้หัวพันธุ์ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ ซึ่งมีราคาสูง เพราะมันฝรั่งที่เก็บเกี่ยวได้กสิกรไม่สามารถเก็บไว้ใช้เป็นหัวพันธุ์สำหรับฤดูปลูกถัดไปได้ เนื่องจากมันพื้นราบส่วนใหญ่จะเก็บเกี่ยวประมาณเดือนมีนาคม ถ้าจะเก็บมันฝรั่งเป็นหัวพันธุ์ไว้ปลูกในฤดูปลูกถัดไปประมาณเดือนพฤศจิกายนก็จะต้องเก็บไว้นานถึง 8 เดือน ซึ่งมันฝรั่งที่เก็บมักจะเหี่ยวย่นเสื่อมสภาพเกินกว่าที่จะใช้ทำหัวพันธุ์ได้

และหัวพันธุ์ที่เก็บไว้กว่าครึ่งมักเกิดความเสียหายอันเนื่องมาจากโรคเน่าในโรงเก็บ ยิ่งกว่านั้นถ้าจะใช้หัวพันธุ์ภายในประเทศที่ได้จากการปลูกบนเขามาเป็นหัวพันธุ์ที่ใช้ปลูกบนพื้นราบ กสิกรส่วนใหญ่ไม่นิยม เนื่องจากจะทำให้ได้คุณภาพและผลผลิตต่ำ จากปัญหาข้างต้น กสิกรจึงจำเป็นต้องใช้หัวพันธุ์ที่นำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งนอกจากจะทำให้ต้นทุนการปลูกสูงแล้ว ยังทำให้เพิ่มการขาดดุลการค้าและดุลการชำระเงินของประเทศด้วย

ข้อเสนอแนะ

หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้กสิกรใช้วิธีการเก็บรักษามันฝรั่งที่ถูกวิธีเพื่อเก็บหัวพันธุ์ที่มีคุณภาพดีไว้ใช้เป็นหัวพันธุ์ในฤดูปลูกถัดไป ซึ่งจะทำให้กสิกรมีหัวพันธุ์ที่จะใช้ปลูกเป็นของตนเองและเป็นการลดต้นทุนในการปลูก และถ้าเป็นไปได้รัฐบาลควรส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐบาลและเอกชนร่วมมือกัน ทำการวิจัยและค้นคว้าวิธีการผลิตหัวพันธุ์มันฝรั่งที่มีคุณภาพดีภายในประเทศ โดยมีต้นทุนในการผลิตไม่สูง เพื่อสามารถจำหน่ายให้กับกสิกรได้ในราคาที่ไม่มากไปกว่าราคาหัวพันธุ์ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ เพื่อสนองความต้องการของกสิกรที่จะนำหัวพันธุ์ไปใช้ในการปลูก โดยไม่ต้องสั่งจากต่างประเทศ ซึ่งนอกจากจะขจัดปัญหาในเรื่องขั้นตอนการนำเข้าหัวพันธุ์ ยังทำให้ลดต้นทุนการปลูก และลดการขาดดุลการค้าและดุลการชำระเงินของประเทศด้วย

2.3 ต้นทุนประเภทค่าวัสดุการเกษตร ซึ่งประกอบด้วยค่าปุ๋ย และค่ายาป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู จากต้นทุนการปลูกมันฝรั่งบนพื้นราบทั้ง 3 พันธุ์ คือ พันธุ์สปุนต้าเฉลี่ยไร่ละ 7,159.94 บาท ในจำนวนนี้เป็นค่าวัสดุการเกษตรเฉลี่ยไร่ละ 1,998.09 บาท คิดเป็นร้อยละ 27.91 พันธุ์เค็นนีเบคเฉลี่ยไร่ล 6,139.18 บาท ในจำนวนนี้เป็นค่าวัสดุการเกษตรเฉลี่ยไร่ละ 1,875.48 บาท คิดเป็นร้อยละ 30.55 และพันธุ์รัสเซท เบอร์แบงค์เฉลี่ยไร่ละ 8,142.97 บาท ในจำนวนนี้เป็นค่าวัสดุการเกษตรเฉลี่ยไร่ละ 2,315.31 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.43 ซึ่งจะพบว่าต้นทุนประเภทค่าวัสดุการเกษตรของทั้ง 3 พันธุ์ เป็นจำนวนเงินที่สูง ทั้งนี้เนื่องจากกสิกรยังไม่เข้าใจในวิธีการใช้และปริมาณการใช้ปุ๋ยและยาป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูที่เหมาะสม ทำให้มีการใช้ในปริมาณที่มากเกินไปซึ่งเป็นการสูญเปล่า และอีกประการหนึ่งกสิกรซื้อปุ๋ยและยาป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูเป็นเงินเชื่อจากพ่อค้า จึงต้องซื้อในราคาแพง

ข้อเสนอแนะ

- กสิกรควรศึกษาให้เข้าใจและถูกต้องถึงวิธีการใช้และปริมาณการใช้ปุ๋ยและยาป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูที่เหมาะสม หากไม่แน่ใจควรปรึกษาหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

- กสิกรควรมีการรวมกลุ่มกัน เพื่อจัดหาปัจจัยการปลูก เช่น ปุ๋ย และยาป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู เป็นต้น และจำหน่ายให้กสิกรด้วยกันโดยไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลางต่าง ๆ ซึ่งจะมีผลทำให้ต้นทุนการปลูกของกสิกรลดลงได้

2.4 ขาดการดูแลรักษาอย่างถูกวิธี กสิกรผู้ปลูกมันฝรั่งบางรายยังขาดความรู้ในการดูแลรักษาอย่างถูกวิธี ทำให้ผลผลิตมันฝรั่งต่อไร่ค่อนข้างต่ำ และเสียค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาสูง อันเป็นเหตุให้ผลตอบแทนที่ได้รับของกสิกรบางรายต่ำ

ข้อเสนอแนะ

หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรมีการให้ความช่วยเหลือและแนะนำในด้านการดูแลรักษาอย่างถูกวิธีให้ทั่วถึง เพื่อให้ได้ผลผลิตต่อเนื้อที่เพาะปลูกในปริมาณที่สูง แต่เสียค่าใช่จ่ายในการดูแลรักษาไม่สูงมากนัก ก็จะเป็นผลทำให้ต้นทุนการปลูกของกสิกรลดลงและผลตอบแทนสูงขึ้นด้วย

3. <u>ปัญหาทางด้านการตลาด</u>

3.1 ราคาไม่มีเสถียรภาพและกสิกรมีอำนาจในการต่อรองน้อย ราคาซื้อขายมันฝรั่งมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอในแต่ละช่วงเวลาภายในปีเดียวกันและในแต่ละปี อีกทั้งกสิกรยังขาดอำนาจต่อรอง และจำยอมต้องขายผลผลิตในราคาที่ต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากมันฝรั่งไม่สามารถเก็บไว้ได้นาน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องขายให้แก่พ่อค้าคนกลางต่าง ๆ แม้ว่าจะได้ราคาต่ำเพียงใดก็ตาม ซึ่งทำให้กสิกรผู้ปลูกมันฝรั่งมีรายได้ไม่มั่นคง

ข้อเสนอแนะ

- หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรศึกษาและเผยแพร่ความรู้ให้แก่กสิกรถึงเทคนิคการเก็บรักษามันฝรั่งไว้ให้ได้นานเพื่อยืดอายุของมันฝรั่ง ทำให้กสิกรสามารถชลอการขาย

ซึ่งจะเป็นการช่วยให้ผลผลิตมันฝรั่งไม่ล้นตลาด และราคาไม่ตกต่ำลงไปมาก

- การรวมกลุ่มกันของกสิกร นอกจากเพื่อจัดหาปัจจัยการปลูกแล้ว ควรรวมกลุ่มกันเพื่อสร้างอำนาจในการต่อรองเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการขายผลผลิต ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในด้านการขายผลผลิตให้ได้ราคาดี

3.2 ช่องทางการจำหน่าย เนื่องจากผลผลิตมันฝรั่งที่ผลิตได้ในแต่ละปี ส่วนใหญ่ใช้บริโภคภายในประเทศ มีการส่งออกเป็นจำนวนน้อย (ดูตารางที่ 5.1) การบริโภคในประเทศมีอยู่อย่างจำกัดทั้งในด้านการบริโภคสดและการนำไปแปรรูป ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบันความนิยมในการบริโภคสดยังมีไม่มากนักและอุตสาหกรรมแปรรูปก็ยังมีจำนวนน้อย การที่ผู้ซื้อในต่างประเทศยังซื้อผลผลิตมันฝรั่งจากประเทศไทยในปริมาณน้อยและไม่สม่ำเสมอ ก็เนื่องมาจากมันฝรั่งจากประเทศไทยคุณภาพยังไม่ตรงกับความต้องการของผู้รับซื้อในต่างประเทศและมีราคาสูง มันฝรั่งที่ส่งเป็นสินค้าออกของประเทศไทยจึงยังไม่สามารถแข่งขันกับประเทศผู้ส่งออกรายสำคัญ ๆ ได้ จึงทำให้ผลผลิตมันฝรั่งมีปริมาณมากเกินความต้องการของตลาด ซึ่งส่งผลทางอ้อมแก่กสิกร เพราะทำให้ราคาขายของมันฝรั่งลดต่ำลง

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้ผลผลิตมันฝรั่งมีปริมาณไม่มากจนเกินความต้องการของตลาด ซึ่งจะทำให้ราคาขายของมันฝรั่งสูงขึ้น และส่งผลให้กสิกรมีรายได้จากการขายเพิ่มขึ้น จึงควรหาช่องทางการจำหน่ายมันฝรั่งให้มากขึ้น โดยขอเสนอแนะการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายแยกเป็นภายในประเทศและต่างประเทศดังนี้

ภายในประเทศ

- เนื่องจากมันฝรั่งเป็นพืชที่ให้คุณค่าทางอาหารสูง เช่น โปรตีน คาร์โบไฮเดรต แร่ธาตุ และยังเป็นแหล่งของไวตามินบีและซีอีกด้วย รัฐบาลจึงควรส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์ถึงคุณค่าทางอาหารที่จะได้รับจากการบริโภคมันฝรั่ง เพื่อให้ประชากรในประเทศหันมานิยมบริโภคมันฝรั่งเพิ่มมากขึ้น

- หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยการแปรรูปจากมันฝรั่งเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ทั้งในส่วนของการแปรรูปในระดับหมู่บ้าน เช่น มันฝรั่งผง มันฝรั่งแห้ง ข้าวเกรียบมันฝรั่ง เป็นต้น และในส่วนของการแปรรูปในระดับอุตสาหกรรม โดยเฉพาะในระดับอุตสาหกรรม การศึกษาวิจัยดังกล่าวจะเป็นข้อมูลที่จะให้ความมั่นใจแก่เอกชนที่ทำการลงทุนในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่จะนำมันฝรั่งไปใช้เป็นวัตถุดิบ ในขณะเดียวกันรัฐบาลควรชักจูงให้เอกชนทำการก่อตั้งอุตสาหกรรมดังกล่าว โดยการส่งเสริมและให้สิทธิพิเศษต่าง ๆ เพื่อให้เอกชนมีความสนใจที่จะทำการลงทุน ซึ่งจะทำให้เกิดตลาดรองรับมันฝรั่งเพิ่มขึ้น

ต่างประเทศ

- รัฐบาลควรดำเนินการส่งเสริมให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องศึกษาถึงพันธุ์มันฝรั่งที่มีคุณภาพดีตรงกับความต้องการของผู้รับซื้อในต่างประเทศ และกระจายให้กสิกรนำไปเพาะปลูก ซึ่งจะช่วยให้ผลผลิตมันฝรั่งจากประเทศไทยอยู่ในความต้องการของผู้รับซื้อในต่างประเทศ และในขณะเดียวกันควรส่งเสริมให้มันฝรั่งที่ส่งออกมีราคาไม่สูงมากนัก เช่น การยกเว้นภาษีในส่วนที่เกี่ยวกับการส่งออก เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้สามารถแข่งขันกับประเทศผู้ส่งออกรายอื่น ๆ ได้

- รัฐบาลควรส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสมาคมการค้ามันฝรั่งขึ้น เพื่อร่วมกันส่งเสริมการค้ากับต่างประเทศ โดยมีผู้ปลูก พ่อค้าคนกลาง และพ่อค้าส่งออกเป็นสมาชิก และมีนักวิชาการจากหน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นที่ปรึกษาและประสานงาน เพื่อให้การส่งออกมีประสิทธิภาพ สามารถควบคุมคุณภาพของมันฝรั่ง ตลอดจนการควบคุมปริมาณผลผลิตในแต่ละปีทั้งในส่วนที่ใช้บริโภคภายในประเทศ และปริมาณการส่งออกที่แน่นอน

- ควรขยายตลาดต่างประเทศออกไปให้กว้างขวางกว่าในปัจจุบัน โดยการพัฒนาการส่งออกไปยังประเทศคู่ค้าเดิมรายสำคัญ ๆ เช่น ประเทศมาเลเซีย ฮ่องกง สิงคโปร์ เป็นต้น (ดูตารางที่ 5.2) และควรหาทางขยายไปยังตลาดใหม่ที่มีอำนาจในการซื้อสูงและมีแนวโน้มว่าจะนำเข้ามันฝรั่งเพิ่มมากขึ้น

อย่างไรก็ตามหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ในปัจจุบันมีอยู่หลายหน่วยงาน เช่น กรมวิชาการเกษตร และกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรรีบเร่งในการดำเนินงาน เพื่อให้กสิกรหรือผู้ลงทุนได้รับประโยชน์สูงสุดจากการปลูกมันฝรั่ง

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกมันฝรั่งในภาคเหนือของประเทศไทยนี้เป็นการศึกษาเฉพาะการปลูกมันฝรั่งบนพื้นราบโดยใช้พันธุ์ที่เพาะปลูกเพียง 3 พันธุ์เท่านั้น คือ พันธุ์สปุนต้า พันธุ์เค็นนีเบค และพันธุ์รัสเซท เบอร์แบงค์ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นพันธุ์มันฝรั่งที่กสิกรปลูกกันในขณะที่ทำการศึกษาอยู่ ดังนั้นหากในอนาคตมีข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกมันฝรั่งบนพื้นราบโดยใช้พันธุ์ที่เพาะปลูกต่าง ๆ เพิ่มเติม ควรจะทำการศึกษาต่อไปทั้งในด้านต้นทุนและผลตอบแทน เพื่อใช้เป็นแนวทางที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นสำหรับกสิกรหรือผู้ลงทุน

2. หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ควรให้ข่าวสารและจัดอบรมความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับการปลูกมันฝรั่งแก่กสิกรอย่างต่อเนื่อง เช่น ความรู้ในการปลูก การดูแลรักษา การใช้ประโยชน์ และการตลาด เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้การปลูกมันฝรั่งได้รับประโยชน์สูงสุด

ตารางที่ 5.1 แสดงผลผลิตทั้งประเทศ การส่งออก และการใช้บริโภคภายในประเทศของมันฝรั่ง

ปีการเพาะปลูก	ผลผลิตทั้งประเทศ		การส่งออก		การใช้บริโภคภายในประเทศ	
	ปริมาณ (ตัน)*	ร้อยละ	ปริมาณ (ตัน)**	ร้อยละ	ปริมาณ (ตัน)***	ร้อยละ
2519/2520	2,872	100.00	11	.38	2,861	99.62
2520/2521	5,548	100.00	1,553	27.99	3,995	72.01
2521/2522	4,072	100.00	658	16.16	3.414	83.84
2522/2523	6,301	100.00	275	4.36	6,026	95.64
2523/2524	8,857	100.00	190	2.15	8,667	97.85
2524/2525	13,633	100.00	3	.02	13,630	99.98
2525/2526	5,057	100.00	190	3.76	4,867	96.24
2526/2527	9,937	100.00	15	.15	9,922	99.85
2527/2528	12,628	100.00	210	1.66	12,418	98.34
2528/2529	16,559	100.00	317	1.91	16,242	98.09

* สถิติของกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

** สถิติของกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

*** ปริมาณการใช้บริโภคภายในประเทศ = ปริมาณผลผลิตทั้งประเทศ - ปริมาณการส่งออก

ตารางที่ 5.2 แสดงปริมาณและมูลค่าการส่งออกของมันฝรั่งแยกเป็นรายประเทศ ปี พ.ศ. 2520-2529

ปริมาณ : ก.ก. มูลค่า : บาท

ปี / ประเทศ	2520		2521		2522		2523		2524		2525		2526		2527		2528		2529	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
มาเลเซีย	3,400	14,103	1,441,260	4,938,067	624,400	2,316,367	258,050	946,520	178,250	740,223	-	-	49,100	193,349	13,960	58,496	191,990	805,535	295,074	1,185,094
ฮ่องกง	-	-	92,435	334,322	15,000	61,983	9,500	45,726	1,278	115,236	900	8,973	90,280	642,526	-	-	-	-	72	10,247
สิงคโปร์	-	-	9,900	42,336	12,000	37,671	-	-	1,278	126,379	-	-	47,750	291,525	-	-	18,046	69,836	15,000	67,072
ลาว	7,430	68,900	9,225	90,550	4,270	42,860	7,758	78,730	3,590	29,900	480	9,600	2,335	33,050	280	2,800	-	-	-	-
ญี่ปุ่น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7,200	72,903
บรูไน	-	-	-	-	-	-	-	-	5,000	38,779	-	-	200	2,298	50	1,325	-	-	-	-
บาเรน	-	-	-	-	1,800	7,200	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เวียตนาม	-	-	-	-	-	-	50	771	400	3,503	460	6,909	140	2,301	-	-	-	-	-	-
เนเธอร์แลนด์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	600	5,316	-	-	-	-	-	-	-	-
ศรีลังกา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	300	16,140	-	-	-	-
เยอรมันนี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	90	620	-	-	-	-	-	-	-	-
คูเวต	-	-	-	-	90	918	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สหรัฐ	-	-	-	-	-	-	-	-	157	689	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	10,830	83,003	1,552,820	5,405,275	657,560	2,466,999	275,358	1,071,747	189,953	1,054,709	2,530	31,418	189,805	1,165,049	14,590	78,761	210,036	875,371	317,346	1,335,316

ที่มา : กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง